

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Docent   Walter Römelingh
Datum   Vrijdag 26 november 2021
Plaats   Haagrecht Advocaten
Uren   4 uren (= 4 punten) PO juridisch

Cursus waarbij centraal staat de aan een cassatiemiddel te stellen eisen. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen cassaties in civiele zaken en strafzaken. Aan de orde komt ook: verloop procedure, voorbereiding bij feitenrechter en begrip belang.

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Tekenen bij aankomst

Tekenen bij vertrek

Graag mobiele telefoon(s) stil

Pauze om 16.00 uur

Borrel om 18.15 uur

CURSUS CASSATIETECHNIEK

www.romelingh.com

College Cursus

| [Aanmelden](#)

| [Annuleren](#)

| [Cursusaanbod](#)

| [Cursusmateriaal](#)

www.romelingh.com/sheets/sheets-0273.pdf

www.romelingh.com/handouts/handout-0273.pdf

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Aantallen en kansen

Gronden cassatie

Verzuim vormen

Schending recht

Feitelijke grondslag

Belang cassatie

Volgens Hoge Raad

Voor cliënt

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Procedure cassatie

Opbouw schriftuur

Aan middel te stellen eisen

Voorbeelden in belang der wet

In kern klaagt middel over

Tips Jan Boksem en Annelies Röttgering

Voorbeelden uit eigen praktijk

Strafrecht ontmoet civiel recht

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Praktijkcahiers Strafrecht

Cassatietechniek

Praktijkhandboek voor advocaten

Boksem

Röttgering

CURSUS CASSATIETECHNIEK

ASSER
SERIE

Procesrecht

Cassatie in
burgerlijke zaken

AANTALLEN EN KANSEN

Circa 3.250 uitgestroomde strafcassaties in 2020

Zonder middelen 1.240 (= 38%)

Met middelen 2.010 (= 62%)

80a	830	44%
81	320	17%
Inhoudelijk	740	39%

Circa 190 (= 9%) van 2.010 werd (terug)verwezen

AANTALLEN EN KANSEN

393 uitgestroomde civiele cassaties in 2020

Zonder middelen 0 (= 0%)

Met middelen 393 (= 100%)

80a	1	0%
81	194	49%
Inhoudelijk	198	51%

99 (= 25%) van 393 werd (terug)verwezen

AANTALLEN EN KANSEN

Gewoonlijk is er bij Hoge Raad niet veel te winnen, maar ook niets te verliezen

Hoge Raad kan cassatieberoep afwijzen of toewijzen, maar legt geen straf op

Uitstel executie respectabel belang?

AANTALLEN EN KANSEN

Zeeffunctie voor advocaat?

Immers, schriftuur door advocaat!

Van Dorst

De Hullu

Boksem

Röttgering

Spong

Spronken

AANTALLEN EN KANSEN

[ECLI:NL:TAHVD:2018:100](#)

Schorsing voor vier weken

Van 75 zaken in 51 zaken artikel 80a RO

Op voorhand kansloze zaken aangenomen

Cliënten laten betalen voor valse hoop

Misbruik publieke middelen

$51 \times \text{EUR } 1.500 = \text{EUR } 76.500$

AANTALLEN EN KANSEN

Artikel 7.6 Verordening Advocatuur
Adviseren cliënt inzake civiele cassatie

Kansen cassatieberoep

Kosten en risico's cassatieberoep

Opportunititeit gezien rechtsgang na vernietiging

Termijn slechts acht dagen

Artikel 12 Faillissementswet

AANTALLEN EN KANSEN

Kans op Cassatie in Strafzaken

Proefschrift J.C.M. Couzijn

Trefwoordenlijst met klachten

72	Niet aanhalen wetsartikel strafoplegging
74	Niet opnemen tenlastelegging
76	Niet opnemen bewijsmiddelen

AANTALLEN EN KANSEN

Meest voorkomende klachten

Onderbouwing bewezenverklaring
Klacht in 47% schrifturen

Schending verdragen (anders dan redelijke termijn)
Klacht in 16% schrifturen

AANTALLEN EN KANSEN

Schrifturen met klacht over delictsomschrijving waren minst kansrijk

Schrifturen met klacht over schending redelijke termijn waren meest kansrijk

Schrifturen met één middel bleken kansrijker te zijn dan schrifturen met meer middelen

AANTALLEN EN KANSEN

Dilemma

Enerzijds alles bestrijden, want anders kan uitspraak in stand blijven

Anderzijds waken dat veelheid aan klachten uitnodigt voor gezamenlijke bespreking

AANTALLEN EN KANSEN

[ECLI:NL:HR:2020:980](#)

Strafzaak van mr M. Broere (Roosendaal)

Diefstal met geweld van telefoon

Hof heeft verklaringen van aangever voor bewijs gebezigd, terwijl verdediging aangever in geen enkel stadium heeft kunnen ondervragen

Middelen klagen dat artikel 6 EVRM is geschonden

AANTALLEN EN KANSEN

Middel 1: verdediging heeft zonder goede reden aangever nooit kunnen ondervragen

Middel 2: ten onrechte overwogen dat verklaring aangever niet op zichzelf zou staan

Middel 3: aangever is in ieder geval enige die spreekt over gebruik geweld

Middelen lenen zich voor gezamenlijke bespreking

AANTALLEN EN KANSEN

[ECLI:NL:HR:2014:262](#)

Civiele zaak van mr F.I. van Dorsser (Haarlem)

Man wenst van vrouw EUR 660 aan kinderalimentatie en EUR 710 aan partneralimentatie

Middelen 1, 2 en 3 richten zich tegen rechtsoverweging 11 en middel 4 tegen rechtsoverweging 14

Middelen lenen zich voor gezamenlijke bespreking

GRONDEN CASSATIE

Verzuim vormen met nietigheid bedreigd
Schending recht

Artikel 79 RO

Meer of minder gronden denkbaar?

Vormverzuim is eigenlijk vorm van schending van
recht die bedreiging met nietigheid vereist

Asser 178

GRONDEN CASSATIE

Wat is belang onderscheid?

~~Er is sprake van een schending van het recht wegens een onbegrijpelijke motivering~~

De motivering voldoet niet aan de eisen die de wet daaraan stelt

GRONDEN CASSATIE

Verzuim vormen met nietigheid bedreigd

Nietigheid blijkt uitdrukkelijk uit wet

Nietigheid komt door aard vorm

Circa twaalf fatale nietigheden

Veel niet-fatale nietigheden

GRONDEN CASSATIE

Vormverzuimen in vooronderzoek geregeld in artikel 359a Sv

Artikel 359a Sv dreigt niet met nietigheid, anders dan artikel 358 en 359 Sv

Vormverzuim in vooronderzoek is dus niet zonder meer vormverzuim ex artikel 79 RO

GRONDEN CASSATIE

Bij vormverzuim in vooronderzoek klagen bij feitenrechter

Uitsluiting bewijs

Vermindering straf

Niet-ontvankelijk verklaring

In cassatie kan geklaagd worden over oordeel feitenrechter over vormverzuim in vooronderzoek

GRONDEN CASSATIE

Bij feitenrechter

Verklaring verdachte moet worden uitgesloten van bewijs, omdat politie verzuimd heeft verdachte cautie te geven

In cassatie

Feitenrechter heeft verklaring verdachte gebruikt als dragend bewijs, terwijl verdediging heeft betoogd dat verklaring niet bruikbaar is voor bewijs

GRONDEN CASSATIE

- 1 Zitting niet openbaar, tenzij voorzien bij wet
Artikel 4 RO, 269 Sv en 27 Rv
- 2 Vonnis of arrest niet in openbaar uitgesproken
Artikel 5 RO, 362 Sv en 29 Rv
- 3 Gewezen door afwijkend aantal rechters
Artikel 5 RO

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:700](#)

Civiele zaak van mr D. Rijpma (Den Haag)

Bruidsgave van EUR 450.000 in gouden munten

Pleidooi voor raadsheren A, B en C

Comparitie voor raadsheer-commissaris A

Aktewisseling na comparitie

Arrest gewezen door A, D en E

GRONDEN CASSATIE

Middel:

Hof heeft nagelaten om voorafgaand aan wissel raadsheren daarvan mededeling te doen

Hof heeft partijen daarmee onmogelijk gemaakt om nadere mondelinge behandeling te verzoeken

Hoge Raad:

Verwijzing naar ander hof

Schending onmiddellijkheidsbeginsel

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:449](#)

Civiele zaak van mr N.C. van Steijn (Leiden)

OTS en UHP van twee kinderen

Mondelinge behandeling voor A, B en C

In procesverbaal zitting staat A, B en D

In beschikking staat ook A, B en D

GRONDEN CASSATIE

Middel:

Hof heeft onmiddellijkheidsbeginsel en daarmee artikel 6 EVRM geschonden

Procureur-generaal:

Uit inlichtingen ex artikel 83 en 120 RO blijkt dat ten onrechte D is vermeld

Hoge Raad:

Verwerpt beroep en verstaat dat beschikking is gegeven door A, B en C

GRONDEN CASSATIE

4 Rechter-commissaris, raadkamer en zitting

Artikel 21 lid 4 en 268 lid 2 Sv

5 Fouten in en bij betekening dagvaarding

ECLI:NL:HR:2008:BC8644

6 Niet beslissen op vordering, verzoek of verzet

Artikel 330 Sv

GRONDEN CASSATIE

7 Schending hoor- en wederhoor

Artikel 19 Rv

8 Spreekrecht nabestaanden

Artikel 258 lid 3 Sv

9 Laatste woord verdachte

Artikel 311 lid 4 Sv

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:681](#)

Besturen tijdens ontzegging (artikel 9 WVW)

Procesverbaal zitting

Advocaat-generaal voert woord

Raadsman voert woord ter verdediging

Advocaat-generaal ziet af van repliek

Raadsman ziet af van dupliek

Rechter doet onmiddellijk uitspraak

GRONDEN CASSATIE

Middel:

Onderzoek zitting nietig, nu uit procesverbaal zitting niet blijkt dat aan aanwezige verdachte mogelijkheid is geboden om als laatste te spreken

Advocaat-generaal:

Raadsman moet om laatste woord vragen, maar verdachte moet laatste woord worden geboden

Hoge Raad:

Middel slaagt

GRONDEN CASSATIE

10 Geen vermelding gronden uitspraak

Artikel 5 RO, 350 Sv, 30, 230 en 287 Rv

11 Eisen aan inhoud op straffe van nietigheid

Artikel 358 lid 5 Sv

12 Eisen aan motivering op straffe van nietigheid

Artikel 359 lid 8 Sv

GRONDEN CASSATIE

In eerste plaats moet rechter aangeven op welke feiten hij zijn uitspraak baseert, zodat Hoge Raad kan beoordelen of rechter recht op juiste wijze op feiten heeft toegepast

In tweede plaats moet rechter...

Asser 181

GRONDEN CASSATIE

Feitenrechter kan toetsing in cassatie vrijdelen door vaag of in algemene termen te motiveren

Feitenrechter kan aldus proberen zijn vonnis of arrest cassatievrij te houden

Feitenrechter die daarin vervalt, ondermijnt gezag dat van zijn beslissing zou moeten uitgaan

Corstens XVII.6 pagina 939 (tiende druk)

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2020:1803](#) - Voorbeeld 1

Strafzaak van mr J. Kuijper (Amsterdam)

Artikel 107 WvW

Rijden zonder rijbewijs

Vier weken waarvan drie voorwaardelijk

Middel klaagt vanuit verschillende gezichtspunten over procesverbaal zitting in hoger beroep en aanwezigheidsrecht verdachte

GRONDEN CASSATIE

Verdachte geeft op te zijn genaamd

Als raadsman is aanwezig mr J.G. Roethof

Raadsman geeft bezwaren op

Dossier wordt als voorgehouden beschouwd

Raadsman wordt recht gelaten laatst te spreken

Opgesteld en getekend door griffier

Getekend "voor gezien" door afdelingsvoorzitter

GRONDEN CASSATIE

Advocaat-generaal:

In cassatie procesverbaal zitting enige kenbron

Klacht over ondertekening mist feitelijke grondslag
nu procesverbaal is ondertekend door griffier en
"voor gezien" door afdelingsvoorzitter

Echter, uit niets blijkt dat verdachte tijdens zitting is
vertrokken of dat raadsman gemachtigd was om
namens verdachte verdediging te voeren

GRONDEN CASSATIE

Sterker, heeft er alle schijn van dat verdachte niet aanwezig was en sprake is van misslag in proces-verbaal ten aanzien van opgave naam

Uit andere processtukken blijkt dat verdachte tijdens zitting uit anderen hoofde was gedetineerd in Justitieel Complex Zaanstad

Advocaat-generaal: middel slaagt hoe dan ook!

GRONDEN CASSATIE

Hoge Raad:

Procesverbaal zitting is niet ex artikel 327 Sv vastgesteld en ondertekend door zaaksvoorzitter of rechter die over zaak heeft geoordeeld

Ondertekening "voor gezien" door afdelingsvoorzitter is niet zodanig bijzondere omstandigheid dat nietigheid zitting achterwege kan blijven

Volgt terugverwijzing

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2018:1887 - Voorbeeld 2](#)

Verdachte veroordeeld voor handelen in strijd met Wet Wapens en Munitie tot drie maanden

Tijdje ontvoerd geweest, maand apparaatje van politie gehad en toen dat weg werd gehaald heb ik pistool en kogels gekocht

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van onderzoek op terechtzitting in hoger beroep

GRONDEN CASSATIE

Ex artikel 422 Sv moet beraadslaging geschieden naar aanleiding van onderzoek op terechtzitting in hoger beroep alsmede onderzoek op terechtzitting in eerste aanleg

Verdachte is door niet naleving van dit voorschrift in belangen geschaad, daar hij in eerste aanleg in persoon was verschenen en uitgebreid over persoonlijke omstandigheden heeft verklaard

In hoger beroep was hij niet aanwezig

GRONDEN CASSATIE

Advocaat-generaal:

Middel mist feitelijke grondslag, want:

- stukken zijn voorgehouden en dit impliceert ook stukken uit eerste aanleg
- uit bewijsmiddelen blijkt zelfs dat bekentenis tijdens zitting eerste aanleg is gebezigd

Middel licht bovendien niet toe waarom uitgebreide verklaring over persoonlijke omstandigheden voor verdachte veel gunstiger zou uitpakken

GRONDEN CASSATIE

Hoge Raad:

Geen rechtsregel verplicht hof met zoveel woorden in arrest tot uitdrukking te brengen dat dit is gewezen naar aanleiding van...

Opmerking verdient dat klacht als hier in voorkomende gevallen voortaan met toepassing van artikel 80a RO kan worden afgedaan

Noot: reeks van schrifturen van zelfde steller

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2020:1415](#) - Voorbeeld 3

Uitnodiging voor ROLZITTING, omdat u geen bezwaren heeft opgegeven tegen vonnis

Richt zich tegen bewezenverklaring en strafmaat
Ik verzoek u processtukken te verstrekken
Mijn huidige verhinderdata zijn

Voorzitter stelt vast dat geen schriftuur is ingediend, waarop niet-ontvankelijkheid volgt

GRONDEN CASSATIE

Hoge Raad:

Schriftuur buiten termijn artikel 410 Sv is geldig
ECLI:NL:HR:2013:585

Aan hof in plaats van rechtbank is geldig
ECLI:NL:HR:2019:1480

Faxbericht kan worden aangemerkt als schriftuur
Andersluidend oordeel hof is daarom onbegrijpelijk

GRONDEN CASSATIE

Schending recht

Wetten

Verdragen

Regelingen

Richtlijnen openbaar ministerie

Recht in zin artikel 79 RO

Oriëntatiepunten rechtelijke macht

Geen recht in zin artikel 79 RO

GRONDEN CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2018:1542](#)

Telt dag vrijlating mee?

Verschil van inzicht hangt niet samen met enkele raadsheer of enkel college

Klaarblijkelijk niet mogelijk gebleken om binnen LOVS verschil van inzicht te beslechten

Geen goede reden waarom iemand in Den Bosch anders wordt behandeld dan elders in Nederland

GRONDEN CASSATIE

Procureur-generaal:

Zonder toelichting structureel afwijken van LOVS-afspraken levert geen billijke genoegdoening op

Hoge Raad:

Wet geeft geen maatstaf en LOVS-afspraken zijn geen recht in zin artikel 79 RO

LOVS is geen instantie die bevoegdheid heeft om rechters te binden in door wet gelaten ruimte

FEITELIJKE GRONDSLAG

Middel zou feitelijke grondslag missen

Wat is feitelijke grondslag?

Sv rept er niet over

Artikel 419 Rv!

FEITELIJKE GRONDSLAG

Artikel 419 Rv

Hoge Raad bepaalt zich bij zijn onderzoek tot middelen waarop beroep steunt

Feitelijke grondslag middelen kan alleen worden gevonden in bestreden uitspraak en gedingstukken

Hoge Raad is gebonden aan hetgeen in bestreden uitspraak omtrent feiten is vastgesteld

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:2021:235](#)

Strafzaak van mr W.A.J.A. Welten (Breda)

Veroordeling voor drie diefstallen

Tien maanden onder aftrek

Middel:

Onderzoek op zitting en naar aanleiding daarvan gedane uitspraak zijn nietig, omdat geen proces-verbaal van zitting is opgemaakt

FEITELIJKE GRONDSLAG

Raadsman ontvangt van Hoge Raad stukken
Procesverbaal zitting blijkt te ontbreken

Raadsman doet navraag bij Hoge Raad
Hoge Raad doet navraag bij hof

Er is geen procesverbaal zitting opgesteld, want
hof meent dat cassatie te laat is ingesteld

Procesverbaal zitting wordt opgesteld, indien Hoge
Raad meent dat cassatie ontvankelijk is

FEITELIJKE GRONDSLAG

Hoge Raad:

Middel slaagt

Artikel 83 RO ziet wel op verstrekken inlichtingen,
maar niet op alsnog laten opmaken van stukken

Volgt terugverwijzing

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:2021:243](#)

Strafzaak van mr S.J. van der Woude (Amsterdam)

Raadsman ontvangt van Hoge Raad stukken

Pleitnota raadsman blijkt te ontbreken

Raadsman doet navraag bij Hoge Raad

Hoge Raad doet navraag bij hof

Uit verstrekte inlichtingen blijkt dat pleitnota niet meer beschikbaar komt

FEITELIJKE GRONDSLAG

Hoge Raad:

Nu pleitnota ontbreekt, kan Hoge Raad niet na-
gaan of meer verweren zijn gevoerd dan in uit-
spraak hof zijn vermeld

Dit strijdt zozeer met behoorlijke procesorde dat dit
nietigheid van onderzoek op zitting en naar aanlei-
ding daarvan gedane uitspraak meebrengt

FEITELIJKE GRONDSLAG

Procesverbaal zitting is enige kenbron van verzoeken verdediging, verweren verdediging en standpunten verdediging op zitting

Ingeval procesverbaal verwijst naar pleitnota, geldt deze regel dus ook voor pleitnota, die daarmee onderdeel van procesverbaal is geworden

Pleitnota verschaft daarmee feitelijke grondslag voor cassatiemiddel over niet (genoegzaam) responderen op verzoek, verweer of standpunt

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:2012:BU7333](#)

Middel:

Hof heeft niet gemotiveerd beslist op ter zitting in hoger beroep gevoerd verweer dat geen sprake is van criminele organisatie (feit 10)

Hoge Raad:

Middel mist feitelijke grondslag, daar niet uit procesverbaal zitting noch pleitnota blijkt dat dergelijk verweer in hoger beroep is gevoerd

FEITELIJKE GRONDSLAG

In hoger beroep in algemene termen handhaven van "in primo ingenomen stellingen", geldt niet als herhaling van in eerste aanleg gevoerd verweer

Zelfs niet ingeval in hoger beroep pleitnota eerste aanleg wordt overgelegd en aan procesverbaal zitting hoger beroep wordt gehecht

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:2021:777](#)

Voorwerp niet op beslaglijst

Voor antwoord op vraag of voorwerp in beslag is genomen is toereikend dat uit dossier blijkt dat voorwerp in beslag is genomen

Beslaglijst is niet beslissend

Zou om EUR 40 gaan...

FEITELIJKE GRONDSLAG

Verdediging: graag teruggave van inbeslaggenomen EUR 40

Hof: nu officiële kennisgeving inbeslagname ontbreekt is er geen rechtsbasis voor beslissing omtrent in beslag genomen geld

Middel: hof heeft in strijd gehandeld met artikel 330 Sv in verbinding met artikel 353 Sv door geen beslissing op verzoek verdediging te nemen

FEITELIJKE GRONDSLAG

Wat is hypothetisch feitelijke grondslag?

Als rechter zich niet uitlaat over juistheid aangevoerde feiten, dan heeft middel gebaseerd op die feiten hypothetisch feitelijke grondslag

Dit doet zich hoofdzakelijk voor bij klachten over strafuitsluitingsgronden en bewijsvoering zoals in Meer en Vaart alsmede Dakdekker

Boksem en Röttgering 81

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:1972:AB3369](#) en NJ 1974, 450

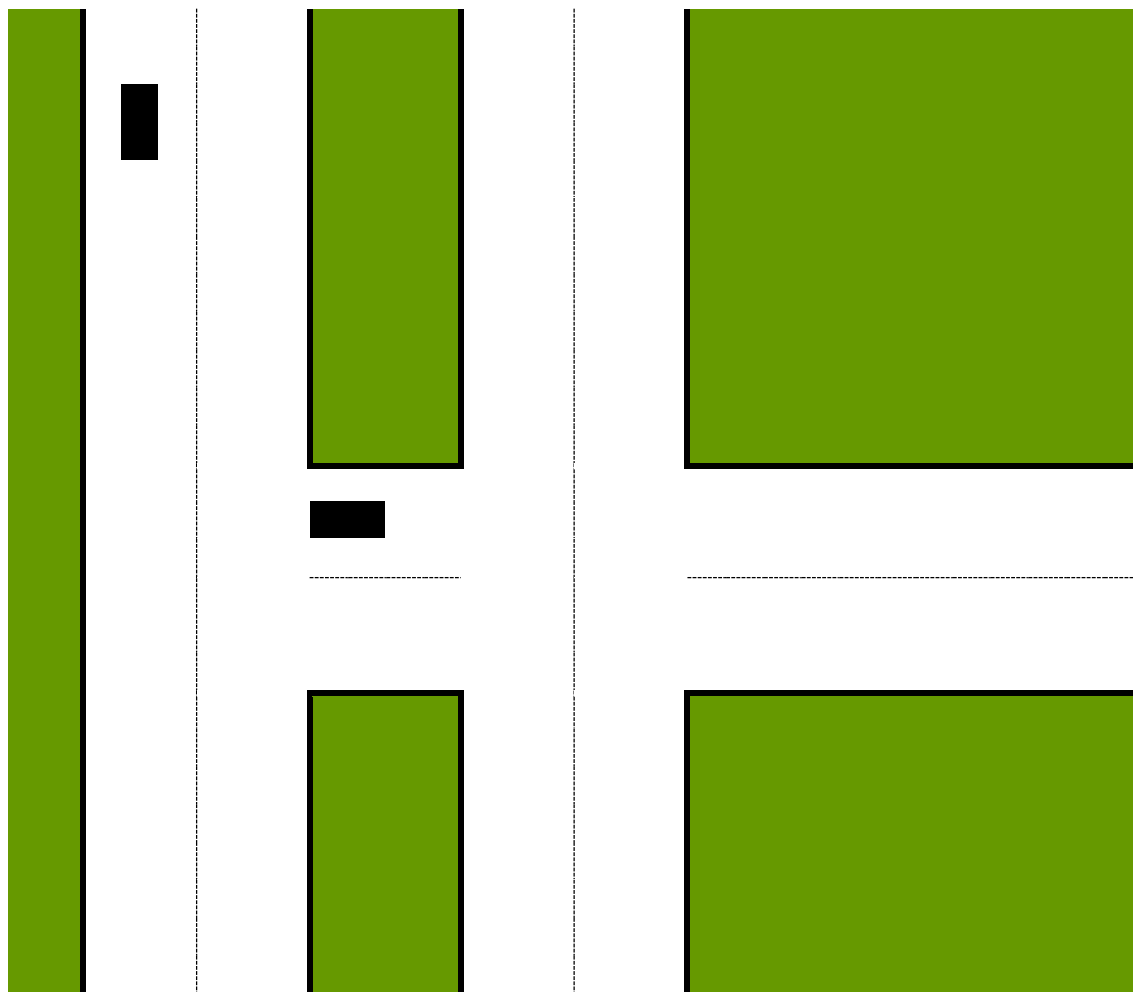
Amsterdam-Osdorp, 15 mei 1970

Kruising met middenberm

Midden op kruising

Uit bewijsmiddelen kan niet worden afgeleid dat verdachte doorgang voor van rechts komend verkeer niet zou hebben vrijgelaten

FEITELIJKE GRONDSLAG

FEITELIJKE GRONDSLAG

Geslaagd beroep op Meer en Vaart-verweer is te herkennen aan bewoording:

"Het verweer dat... vindt geen weerlegging in de bewijsmiddelen."

Wikipedia

FEITELIJKE GRONDSLAG

Eiser kan zijn middelen baseren op feiten die hij in vorige instanties heeft aangevoerd en waarvan rechter niet heeft vastgesteld of die juist zijn

Asser 284

Uitspraak moet ook stand kunnen houden indien aangevoerde feiten (waarover rechter zich niet heeft uitgelaten) juist zouden zijn

FEITELIJKE GRONDSLAG

[ECLI:NL:HR:2014:830](#)

Welkoop 't Rijpje te Sint Maarten

Oude kas met planten en wat dierbenodigdheden
Nieuwe loods voor tuin, dier en kleding

Loonvordering tot dienstbetrekking op rechtmatige wijze is beëindigd

UWV heeft toestemming verleend voor opzegging arbeidsovereenkomst per 1 mei

FEITELIJKE GRONDSLAG

Overgang onderneming (artikel 7:662 BW)?

Kantonrechter (en tot op zekere hoogte hof):

Maakt niet uit of sprake is van overgang, want:

- bij geen overgang, ook geen aanspraak
- bij overgang, beëindiging per 1 mei

Geen belang bij vordering

Loon betaald tot 1 mei

FEITELIJKE GRONDSLAG

Hoge Raad:

Nu hof in midden heeft gelaten of verkoop dierbenodigheden kan worden gezien als economische eenheid ex artikel 7:662 BW, moet daar in cassatie veronderstellende wijs van worden uitgegaan

Volgt terugverwijzing

FEITELIJKE GRONDSLAG

Speelt feitelijke grondslag ook bij feitenechter?

Mag rechter buiten processtukken treden?

In strafzaken?

In civiele zaken?

BELANG CASSATIE

Belang cassatie (ofwel artikel 80a RO)

Taken Hoge Raad

Rechtseenheid

Rechtsontwikkeling

Rechtsbescherming

Geldt voor strafzaken en civiele zaken

Beschikbaar budget (1 + 7 + 30 + 15 = 53)

BELANG CASSATIE

Kijken in keuken Hoge Raad
Toepassing artikel 80a RO in strafzaken

Dino Bektesevic
NJB 2018/301

Selectieteam
Advocaat-generaal
Zetel van drie raadsheren

BELANG CASSATIE

Selectieteam inventariseert zaken

Selectieteam kan voorrang geven aan zaken

Zaken met groot maatschappelijk belang

Preventief gehechte verdachten

Zaken met slachtoffers

Jeugdzaken

TBS-zaken

BELANG CASSATIE

Selectieteam maakt twee stromen

Wel artikel 80a RO

Niet artikel 80a RO

Advocaat-generaal mag afwijkend oordeel geven

Wel artikel 80a RO gaat naar drie raadsheren

BELANG CASSATIE

Inhoudelijke discussie tussen drie raadsheren sluit toepassing artikel 80a RO niet uit

Slotsom drie raadsheren kan namelijk zijn dat zaak geen behandeling in cassatie verdient

Van meeste zaken in wel artikel 80a RO stroom kan niet gezegd worden dat klacht onzinnig is

BELANG CASSATIE

Middel dat voldoet aan cassatietechniek is niet zonder meer kansrijk middel

Leden VCAS lopen minder vaak tegen artikel 80a RO aan dan niet leden VCAS

Vereniging van Cassatieadvocaten in Strafzaken

BELANG CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2018:2397](#)

Strafzaak van mr W.H. Jebbink (Amsterdam)

President vormt meervoudige kamers van vijf leden

Voorzitter meervoudige kamer kan bepalen dat zaak wordt behandeld en beslist door drie leden

Zetel van drie leden met zogeheten reservisten die in raadkamer aanwezig zijn

BELANG CASSATIE

Grond wraking:

Reservisten behoren niet in raadkamer aanwezig te zijn en oefenen op onrechtmatige wijze invloed uit op beoordeling en beslissing

Oordeel wraking:

Omstandigheid dat reservisten aanwezig zijn in raadkamer maakt niet dat reservisten vooringenoemenheid koesteren

Asser 272

BELANG CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2012:BU2898](#)

Strafzaak van mr B.P. de Boer (Amsterdam)

Artikel 310 Sr

Hij die enig goed dat aan ander toebehoort wegneemt, met oogmerk om zich dat wederrechtelijk toe te eigenen, wordt als schuldig aan diefstal gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van vierde categorie

BELANG CASSATIE

Gerechtshof Amsterdam

Heimelijk betreden anders privédoorn
Zeer omvangrijke justitiële documentatie
Geen vooruitgang in manier van handelen

Zes weken hechtenis

Strafoplegging in overeenstemming met ernst feit,
mede gelet op persoon verdachte en omstandig-
heden waaronder feit is gepleegd

BELANG CASSATIE

Middel 1

Hof heeft met zes weken hechtenis straf opgelegd die niet op feit is gesteld

Immers, gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van vierde categorie

Hoge Raad: middel terecht voorgesteld

BELANG CASSATIE

Middel 2

Hof heeft nagelaten keuze voor vrijheidsbenemende straf toereikend te motiveren

Standaardmotivering waaruit niet blijkt waarom alleen vrijheidsbenemende straf kan volstaan

Hoge Raad: middel terecht voorgesteld

BELANG CASSATIE

Artikel 359 Sv

- 1 Vonnis bevat tenlastegelegde...
- 6 Bij oplegging van straf die vrijheidsbeneming meebrengt, geeft vonnis in bijzonder redenen op die tot die beslissing hebben geleid
- 8 Alles op straffe van nietigheid

BELANG CASSATIE

Voldoende belang?

Crux is dat niet zonder meer duidelijk is of hof gevangenisstraf van zes weken wilde opleggen

Rechtbank had drie maanden opgelegd

Advocaat-generaal had drie maanden gevorderd

Raadsman had taakstraf passend gevonden

Is instellen cassatie in belang verdachte?

BELANG CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:164](#)

Mr J. Kuijper (Amsterdam)

[ECLI:NL:HR:2021:166](#)

Mr J.C.H. Pronk (Apeldoorn)

[ECLI:NL:HR:2021:167](#)

Mr J.C.H. Pronk (Apeldoorn)

BELANG CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:428](#)

Poging diefstal met braak uit auto

Litouwer die in Nederland verbleef, maar thans met drie kinderen in Litouwen woont

Rechtbank: 60 uur

Gerechtshof: 4 weken

Hof van oordeel dat taakstraf in Litouwen niet realiseerbaar is gezien toelichting advocaat-generaal

BELANG CASSATIE

Hoge Raad:

Oordeel hof niet zonder meer begrijpelijk, daar hof slechts verwijst naar toelichting advocaat-generaal

Dit daar toelichting slechts inhoud dat advocaat-generaal niet durft te zeggen dat overdracht executie taakstraf aan Litouwen succesvol zal zijn

Vernietigt uitspraak wat betreft strafoplegging en verwijst daartoe terug

BELANG CASSATIE

Artikel 359 Sv

- 1 Vonnis bevat tenlastegelegde...
- 3 Beslissing dat feit door verdachte is begaan moet steunen op inhoud van in vonnis opgenomen bewijsmiddelen, tenzij...
- 8 Alles op straffe van nietigheid

BELANG CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:811](#)

Strafzaak van mr M. Kalle (Middelburg)

Rechtbank veroordeelt verdachte en geeft opgave van bewijsmiddelen ("politiedossier")

In hoger beroep bepleit raadsman vrijspraak

Hof bekrachtigt vonnis zonder inhoud bewijsmiddelen te noemen ("citaten uit politiedossier")

BELANG CASSATIE

Hoge Raad:

Hof had vonnis alleen mogen bevestigen met aanvulling van gronden bestaande uit weergave van inhoud van gebezigde bewijsmiddelen

Volgt terugverwijzing

PROCEDURE CASSATIE

Tegen vrijwel iedere einduitspraak gerechtshof
EUR 250 of artikel 9a Sr voor overtreding

Instellen cassatie

14 dagen

Stelbrief

Digitaal

PROCEDURE CASSATIE

Ontvangstbevestiging

Digitaal

Ontvangst procesdossier

Arrest gerechtshof

Vonnis rechtbank

Requisitoir

Pleitnota

Wel procesverbaal zitting(en)

Niet procesverbaal politie

PROCEDURE CASSATIE

Aanzegging

Cassatieschriftuur

60 dagen bij uitspraken (artikel 437 Sv)

30 dagen bij beschikkingen (artikel 447 Sv)

Een of meer rechtsdagen

Belangwekkend/ontvankelijk (artikel 80a RO)

PROCEDURE CASSATIE

Een of meer rechtsdagen

Conclusie openbaar ministerie

Reactie conclusie openbaar ministerie (14 dagen)

Een of meer rechtsdagen

Uitspraak Hoge Raad (artikel 81 RO)

PROCEDURE CASSATIE

Termijn instellen cassatie

Tot sluiting griffie (om 16.59 uur)

E-mail

Artikel 450 Sv en [ECLI:NL:HR:2014:1241](#)

Termijn indiening schriftuur

Tot eind dag (om 23.59 uur)

PROCEDURE CASSATIE

Cassatieberoep door verdachte

Termijn: 14 dagen na uitspraak

Incidenteel cassatieberoep door verdachte

Termijn: 14 dagen na instellen cassatieberoep door openbaar ministerie

Tegenspreken cassatieberoep openbaar ministerie

Termijn: tot dag die door raadsheer voor behandeling van zaak is bepaald

PROCEDURE CASSATIE

Pleiten bij Hoge Raad (in strafzaken)

Afzonderlijk gemotiveerd verzoek aan rolraadsheer op dag indiening schriftuur

Griffier wijst advocaat op mogelijkheid van schriftelijke toelichting

Bij genoegzame motivering naar oordeel rolraadsheer maximaal twintig minuten

PROCEDURE CASSATIE

[ECLI:NL:HR:2021:1003](#)

Civiele zaak mr K. Aantjes (Rijswijk)

Doorbreking rechtsmiddelenverbod artikel 807 Rv

Verbroken relatie waaruit kind is geboren

Ondertoezichtstelling kind

Gezinsvoogd wil dat kind naar andere school gaat

PROCEDURE CASSATIE

Mogelijkheid ex artikel 1:263 BW

Schriftelijke aanwijzing aan ouders met gezag

Na kinderrechter geen hoger beroep of cassatie

Mogelijkheid ex artikel 1:265e BW

Gedeeltelijke gezagsuitoefening

Kinderrechter, hoger beroep en cassatie

Gecertificeerde instelling kiest voor eerste mogelijkheid, waarbij geen hoger beroep of cassatie zou openstaan

PROCEDURE CASSATIE

Middel:

Gecertificeerde instelling had ingang van gedeeltelijke gezagsuitoefening moeten gebruiken in plaats van schriftelijke aanwijzing

Gedeeltelijke gezagsuitoefening biedt meer rechtsbescherming door mogelijkheid van hoger beroep en cassatie

Lex specialis

PROCEDURE CASSATIE

Advocaat-generaal:

Nu ouder doorbrekingsgrond heeft gesteld, is ouder ontvankelijk in hoger beroep en cassatie

Op proportionaliteit en subsidiariteit moet wel worden gelet, want schriftelijke aanwijzing vaak kleinere inbreuk dan gedeeltelijke gezagsuitoefening

In dit geval is lex specialis niet disproportioneel en dient cassatiemiddel te slagen

OPBOUW SCHRIFTUUR

Kop cassatieschriftuur

Verzoeker, verder te noemen: "verdachte"

Advocaat is bepaaldelijk gevolmachtigd

Artikel 452 lid 2 Sv

OPBOUW SCHRIFTUUR

Kop belang

Verklaring omtrent gedrag

Verdachte moet nog gaat zitten

Als grond beslissing wegvalt en andere gronden beslissing niet meer kunnen dragen, dan is dat verstandig om daarop te wijzen

Boksem en Röttgering pagina 91

OPBOUW SCHRIFTUUR

Advocaat die meent dat geen sprake is van eerlijk proces of onterechte veroordeling, moet dat melden ("ook al is dat zo feitelijk als wat")

Boksem en Röttgering pagina 92

OPBOUW SCHRIFTUUR

Kop middelen

Tussenkopjes

Recht is geschonden en/of vormen zijn verzuimd

Met name artikel [0] Sr in verbinding met [0] Sv

Soms duidelijke vermelding artikel [0] EVRM

OPBOUW SCHRIFTUUR

Middel 1 - Benaming schending

Verdediging heeft standpunt ingenomen...

Op dit standpunt heeft hof gereageerd...

Oordeel hof in strijd met recht

Ten eerste...

Ten tweede...

Ten derde...

OPBOUW SCHRIFTUUR

Althans oordeel hof onbegrijpelijk

Ten eerste...

Ten tweede...

Ten derde...

Middel 2 - Benaming schending

Eerste middel sterkst

Laatste middel zwakst

OPBOUW SCHRIFTUUR

Boksem en Röttgering pagina 88

Middel met klacht en dan toelichting
Noemen wetsartikelen geen vereiste

Middel

Recht gezonden en/of vormen verzuimd...
met name artikel... doordat... aangezien...

Toelichting

OPBOUW SCHRIFTUUR

Tot wetswijziging in 1963 werd eis gesteld dat geschonden artikelen werden opgesomd

Beroepen die beter lot hadden verdiend zijn gestrand op niet aanhalen onbeduidende artikelen

Zoals artikel 48 Rv (oud) dat rechter verplichtte om rechtsgronden ambtshalve aan te vullen

Asser 216

OPBOUW SCHRIFTUUR

Klassieke formulering dat rechter iets beslist heeft, zulks ten onrechte omdat..., dan wel dat rechter heeft miskend dat..., dwingt steller van middel dat waarom onder woorden te brengen

Formulering van waarom is veelal lastigste deel

Asser 218

OPBOUW SCHRIFTUUR

Mogelijke insteek motiveringsklacht

Onbegrijpelijke vaststelling feiten

Niet reageren op essentiële stelling

Ongemotiveerd verwerpen essentiële stelling

Overweging kan conclusie niet dragen

Overweging moet tot andere conclusie leiden

OPBOUW SCHRIFTUUR

In gedachtegang ontbreekt onmisbare schakel
Waaruit blijkt dat verdachte ten tijde van verkrijging
wist of behoorde te weten dat voorwerp afkomstig
was uit misdrijf?

Motivering innerlijk tegenstrijdig

Slot noch zin

Asser 187

OPBOUW SCHRIFTUUR

Mogelijke insteek rechtsklacht

Noem regel die rechter had moeten toepassen, maar ten onrechte niet heeft toegepast

Rechter had maatstaf in Zwolsman-arrest moeten toepassen, maar heeft dat niet gedaan

Noem regel die rechter heeft toegepast en geef aan dat dit niet de juiste regel is

Rechter heeft regels Zwolsman-arrest toegepast, maar had regels Karman-arrest moeten toepassen

OPBOUW SCHRIFTUUR

Ingeval rechter ongeschreven regel heeft toegepast, stel dat recht die regel niet kent

Geen regel schrijft voor dat framenummer moet worden gecheckt voor verkrijging te goeder trouw

Ingeval vereist is dat Hoge Raad moet "omgaan" voor beoogd resultaat, geef dan aan dat door lagere rechter gekozen oordeel onjuist is

OPBOUW SCHRIFTUUR

In ECLI:NL:HR:1919:AG1776 luide simpele klacht dat hof bestaan rechtsplicht niet afhankelijk had mogen stellen van uitdrukkelijke wetsbepaling

Lindenbaum-Cohen

Asser 218

OPBOUW SCHRIFTUUR

Middel 1

Schending of verkeerde toepassing van artikel 1401 BW, omdat hof heeft beslist, dat bestaan van rechtsplicht voor Cohen, om niet mede te werken tot schending van rechtsplicht door bediende van Lindenbaum, niet zonder uitdrukkelijke wetsbepaling mag worden aangenomen

Middel 2

Schending of verkeerde toepassing van artikel 1401 BW en artikel 272 Sr, omdat...

OPBOUW SCHRIFTUUR

Kop verzocht wordt

Arrest hof te vernietigen met zodanige uitspraak als Hoge Raad juist acht

Verwijzing naar ander hof dan wel zelf afdoen

Soms gebruik voetnoten

OPBOUW SCHRIFTUUR

[ECLI:NL:HR:2014:830](#)

Welkoop 't Rijpje te Sint Maarten

Voor tuin, dier en kleding!

Hof kan appellante niet volgen in stelling dat sprake is van overgang onderneming, zeker daar oude winkel uitverkoop heeft gehouden en nieuwe winkel op ander perceel gelegen is

OPBOUW SCHRIFTUUR

Hof had moeten toetsen aan rechtspraak HvJEU over overgang onderneming

Beslissend is of sprake is van economische eenheid waarbij identiteit onderneming behouden is

Conclusie hof dat geen sprake is van overgang onderneming wordt niet door feiten gedragen

Overweging hof dat uitverkoop is gehouden en oude voorraad niet is overgenomen is niet beslissend

OPBOUW SCHRIFTUUR

Overweging hof over andere percelen is evenmin beslissend daar percelen aan elkaar grenzen

Hof heeft voorts onbesproken gelaten stelling van appellante dat geïntimeerde in uitingen spreekt over tijdelijke sluiting winkel wegens verbouwing

Zonder motivering is onbegrijpelijk waarom hof deze stelling niet van belang heeft geacht

Volgt verwijzing naar ander hof

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

[ECLI:NL:HR:2017:587](#)

Strafzaak mr L.J. Woltring (Haarlem)

Als middel kan slechts gelden stellige en duidelijke klacht over schending van bepaalde rechtsregel of verzuim van toepasselijk vormvoorschrift door rechter die bestreden uitspraak heeft gewezen

Klacht 1 tot en met 5 blijven daarom onbesproken

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

[ECLI:NL:HR:2013:BY2639](#)

Civiele zaak mr M. de Boorder (Den Haag)

Rechtsklacht moet met bepaaldheid en precisie inhouden welke beslissing of overweging onjuist is en waarom door die beslissing of overweging recht is geschonden

En meer...

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Motiveringsklacht moet met bepaaldheid en precisie vermelden welke beslissing of overweging onvoldoende gemotiveerd dan wel onbegrijpelijk is en waarom

Laatste eis houdt in dat indien cassatieklacht is gebaseerd op in feitelijke instanties aangevoerde stellingen, middel vindplaatsen moet vermelden van die stellingen in processtukken

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

[ECLI:NL:HR:2020:536](#)

Schriftelijke aanwijzing (artikel 1:263 BW)

Advocaat-generaal (onder 2.11):

Geen van aangevoerde klachten bouwt voort op in feitelijke instanties ingenomen stellingen

Cassatiemiddel vermeldt ook geen vindplaatsen van zulke stellingen

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Neem arrest tot uitgangspunt

Schrijf schriftuur aan hand arrest

Kijk daarna naar andere stukken

Met name procesverbaal zitting en pleitnota

Arrest hof bekrachtigt vonnis rechtbank

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Rechtsbescherming door Hoge Raad

Taak is niet zaak opnieuw beoordelen
Maar controleren van feitenrechter

Controle richt zich niet op verdachte
Maar op feitenrechter

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Vertel niet wat gebeurd zou zijn

Zeg wat hof heeft "miskend"

Zeg waarom oordeel hof "tekortschiet"

Middel richt zich tegen "beslissing rechter"

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Bij feitenrechter

De verdachte kan het niet hebben gedaan, want de verdachte heeft een witte jas, terwijl de dader een zwarte jas heeft

In cassatie

Het oordeel van het hof is onbegrijpelijk, want de verdachte heeft een witte jas, terwijl de dader een zwarte jas heeft

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Zorg voor pleitnota in hoger beroep

Raadsman voert woord ter verdediging

Verdediging stelt zich op standpunt dat...

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Kennis van strafrecht vereist

Echter, te veel kennis kan in weg staan

Meest opzienbarende cassaties komen voort uit middelen waarbij nieuwe/afwijkende standpunten zijn ingenomen

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Recht is in ontwikkeling

[ECLI:NL:HR:2009:BH3079](#)

Salduz

[ECLI:NL:HR:2017:584](#)

Smartphone

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

[ECLI:NL:HR:2021:770](#)

Strafzaak van mr P. Scholte (Amsterdam)

Hof heeft maatregel tot gedragsbeïnvloeding of vrijheidsbeperking ex artikel 38z Sr opgelegd

Middel klaagt dat hof oplegging maatregel ontoereikend heeft gemotiveerd, omdat voor maatregel recent rapport reclassering vereist zou zijn waarin tot maatregel wordt geadviseerd

AAN MIDDEL TE STELLEN EISEN

Hoge Raad:

Wetgever achtte van belang dat rechter over recent opgemaakt gemotiveerd reclasseringsadvies beschikt dat ook risicotaxatie omvat

Echter, geen rechtsregel vereist dat maatregel slechts kan worden opgelegd indien reclassering ook tot oplegging van maatregel adviseert

Niet geworden, maar wel goed geprobeerd!

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

[ECLI:NL:HR:2020:626](#)

Mr T.N.B.M. Spronken

Wet DNA en VN Mensenrechtencomité

14-jarige meisje uit omgeving Almelo
Openlijke geweldpleging en diefstal (36 uur)

14-jarige jongen uit omgeving Utrecht
Ontucht (30 uur en 15 dagen voorwaardelijk)

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat rechtbank bezwaarschrift van veroordeelde tegen bepalen en verwerken van zijn dna-profiel ongegrond heeft verklaard, zonder in beschikking minderjarigheid van veroordeelde mee te wegen in antwoord op vraag of sprake is van bijzondere omstandigheden waaronder misdrijf is gepleegd

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

[ECLI:NL:HR:2021:112](#)

Mr B.F. Keulen

Faillissement

Ontneming en geldboete

Einde faillissement door akkoord

Akkoord bindt openbaar ministerie

Gijzeling bij ontneming niet mogelijk

Omzetting bij geldboete wel mogelijk

[Bij opgelegde vervangende hechtenis](#)

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, in bijzonder van artikel 94d Sv en/of artikel 157 Fw, doordat hof heeft geoordeeld dat niet als voorwaardelijke vordering indienen van ontnemingsvordering tot gevolg heeft dat ontnemingsvordering niet valt onder werking van akkoord

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

[ECLI:NL:HR:2021:202](#)

Mr F.W. Bleichrodt

Biometrische ontgrendeling

Duim tegen smartphone duwen

Afname van bloed, dna en urine

Met grof fysiek geweld?

Naar isoleercel voor medewerking?

Teneinde je vriendin te bellen voor kleding?

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

Middel 1

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, in bijzonder artikelen 94, 95, 96, 141 en 148 Sv, doordat rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat opsporingsambtenaren op grond van genoemde wettelijke bepalingen zich toegang tot in beslag genomen voorwerp mogen verschaffen door dit tegen wil van verdachte met gebruikmaking van diens vingerafdruk biometrisch te ontgrendelen

VOORBEELDEN IN BELANG DER WET

Middel 2

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, in bijzonder artikelen 6 EVRM en 14 IVBPR, doordat rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat onder dwang gebruikmaken van vingerafdruk van verdachte ter ontgrendeling van zijn smartphone met oog op bewijsgaring geen inbreuk op nemo tenetur beginsel oplevert

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

Conclusie procureur-generaal

In kern klaagt middel over

Vorm samenvatting terug tot middel

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:1111](#)

Het middel klaagt dat het hof bij de verwerping van het verweer tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie een verkeerde maatstaf heeft toegepast, door te toetsen aan de maatstaven van artikel 359a Sv, terwijl de maatstaf uit het Karman-arrest had moeten worden toegepast.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat hof...

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

HR 19/05/1995 NJ 1996, 249 Zwolsman
Belangen verdediging geschaad

HR 01/06/1999 NJ 1999, 567 Karman
Wettelijk systeem in kern aangetast

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:888](#)

Het middel klaagt dat de bewijsmiddelen de bewezenverklaringen niet kunnen dragen.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat...

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:200](#)

Het middel behelst de klacht dat het hof door de feiten 1 en 2 bewezen te verklaren in strijd heeft gehandeld met het unus-verbod van artikel 342 lid 2 Sv, althans dat de door het hof gebezigde bewijsmiddelen de bewezenverklaring van de feiten 1 en 2 niet kunnen dragen.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat hof...

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:906](#)

Het middel klaagt dat het hof onbegrijpelijk en/of onvoldoende gemotiveerd heeft gereageerd op een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt van de verdediging, inhoudende dat er redenen zijn om artikel 77c Sr toe te passen.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat hof...

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:938](#)

Het middel houdt in dat het hof ten onrechte heeft toegestaan dat personen het spreekrecht hebben uitgeoefend, terwijl zij niet kunnen worden aangemerkt als slachtoffers in de zin van artikel 51e Sv.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat hof...

IN KERN KLAAGT MIDDEL OVER

[ECLI:NL:PHR:2020:1118](#)

Het middel klaagt dat de straftoemeting onbegrijpelijk is en verbazing wekt, aangezien het hof op dezelfde dag en in een vergelijkbare zaak met betrekking tot vergelijkbare feiten de verdachte aanzienlijk milder heeft gestraft.

Schending dan wel verkeerde toepassing recht, en/of verzuim van vormen, doordat...

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Jan Boksem en Annelies Röttgering

Tips voorbereiding feitenrechter

Tips cassatieschriftuur

Remix met mijn commentaar

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Middel moet te begrijpen zijn zonder raadpleging van andere stukken

Tip 1 - Pagina 77

Selectieteam en zetel van drie raadsheren lijken eigenlijk alleen naar schriftuur te kijken

Hoge Raad neemt beslissing artikel 80a RO niet dan nadat Hoge Raad kennis heeft genomen van:

- schriftuur houdende middelen van cassatie
- procesinleiding dan wel beroepschrift

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Geef uitdrukkelijk aan wat verzoeken, verweren
dan wel standpunten zijn

Tip 2 - Pagina 23

Ik verwijs naar mijn pleitnota in eerste aanleg

Ik sluit mij aan bij pleidooi van mijn collega

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Geef duidelijk aan wat verzoeken, verweren dan wel standpunten inhouden

Tip 3 - Pagina 25

Er klopt iets niet en openbaar ministerie moet dus niet-ontvankelijk worden verklaard

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Verzoeken ex artikel 330 Sv

Verzoek moet concreet zijn

Met name genoemde getuige of deskundige

Welomschreven vraagstelling voor deskundige

Verdediging wenst deskundige/getuige te horen,
namelijk Noor Bruijn, gedragswetenschapper en
behandelcoördinator bij Horizon Rijnhove...

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Verweren ex artikel 358 lid 3 Sv

Dagvaarding is nietig

Rechter is onbevoegd

Openbaar ministerie is niet-ontvankelijk

Vervolging moet worden geschorst

Er is sprake van strafuitsluitingsgrond

Er is sprake van strafverminderinggrond

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Standpunten ex artikel 359 lid 2 Sv

Verdediging stelt zich op standpunt dat...

Met argumenten

Met rechtsgevolg

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Vormverzuimen artikel 359a Sv

Welk verzuim

Welk rechtsgevolg

Welk belang geschaad

Bij feitenrechter aan orde stellen!

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Zorg ervoor dat verweren tijdig worden gevoerd

Tip 4 - Pagina 31

Voor veel verweren geldt dat die niet voor het eerst in cassatie kunnen worden gevoerd

ECLI:NL:HR:2021:700

Feitelijk novum in cassatie

Wissel raadsheren bij wijzen arrest

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Veranker verweer in feiten uit dossier

Tip 5 - Pagina 30

Het kan zinvol zijn in feitelijke aanleg opsomming te geven van feiten en verweer zoveel mogelijk op die feiten te laten steunen

Vastelling feiten aan feitenrechter

In cassatie geen plaats voor nieuwe feiten

In cassatie kan wel begrijpelijkheid worden getoetst

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

[Ga op zoek naar rechtspraak en literatuur](#)

Tip 6 - Pagina 31

ECLI:NL:HR:2001:AB3143

Boze burger correspondeert met Dantumadeel

ECLI:NL:HR:2010:BL9108

Boze burger belt met woningbouwvereniging

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Richt middel tegen beslissing rechter

Tip 7 - Pagina 77

Geen klachten over

Politie

Officier van justitie

Rechter-commissaris

Klacht in ECLI:NL:HR:2009:BH3079 faalde, omdat die niet gericht was tegen beslissing rechter

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Formuleer waar mogelijk zowel rechts- als motive-
ringsklacht

Tip 8 - Pagina 77

Onderscheid rechtsschending en vormverzuim niet
altijd duidelijk en daarom over beide klagen

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Klaag alleen over schending van reëel belang

Tip 9 - Pagina 81

Uitspraak zo gezond als vis?

Ja, dan niet-ontvankelijk

Nee, dan casseren

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Formuleer geen klachten die volgens Hoge Raad tot toepassing artikel 80a RO leiden

Tip 10 - Pagina 82

ECLI:NL:HR:2012:BX0146

Overzichtsarrest toepassing 80a RO

TIPS BOKSEM EN RÖTTGERING

Middel klaagt dat hof niet heeft onderzocht of dagvaarding eerste aanleg en dagvaarding hoger beroep op juiste wijze zijn betekend

Advocaat geeft geen toelichting welk belang verdachte bij cassatie zou hebben

Dit behoeft geen nadere motivering nu middel niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen belang rechtseenheid of rechtsontwikkeling

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2014:3639](#)

Voorbeeld 1 - Pagina 2

Samenschooling

Artikel 9a Sr voor overtreding, tenzij...

Stelling verdediging en reactie kantonrechter

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2017:2960](#)

Voorbeeld 2 - Pagina 4

Niet-ontvankelijkheid openbaar ministerie

Belaging

Advocaat-generaal komt tot niet-ontvankelijkheid

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2014:15](#)

Strafzaak van mr D.J.P.M. Vermunt (Zaltbommel)

Snoeihout langs bospad

Man laat hout in aanhangwagen

Ambtenaren buitendienst Gemeente Bergen

Ik dacht dat dit mocht

Ik leg hout wel terug

EUR 130 transactie

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Advocaat-generaal (gerechtshof):

Schoolklassen zoeken bladeren in bos

Waarom niet met waarschuwing volstaan?

Had op andere wijze moeten worden afgedaan

Advocaat verdachte:

Ik sluit mij aan bij advocaat-generaal gerechtshof

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Gerechtshof:

Geen plaats voor niet-ontvankelijkheid, want opsporingsambtenaren hebben geen inbreuk gemaakt op behoorlijke procesorde, waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming belangen verdachte op eerlijk proces zijn geschaad

Veroordeling

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Advocaat-generaal (Hoge Raad):

Geen vormverzuim vooronderzoek, maar toepassing opportuniteitsbeginsel

Rechter mag opportuniteitsbeginsel slechts marginaal toetsen

Nu spiegelbeeldige situatie zich voordoet, moeten er bijzondere redenen zijn om af te wijken

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2016:958](#)

Voorbeeld 3 - Pagina 7

Niet-ontvankelijkheid verdachte

Raadsman doet afstand hoger beroep

Volgens artikel 381 Sv kan verdachte ter terechtzitting afstand doen van hoger beroep

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2018:197](#)

Voorbeeld 4 - Pagina 10

Blokmeting

In hoger beroep slechts in algemene zin verweer gevoerd dat...

In cassatie wordt verweer geplaatst in sleutel van vorderen gegevens (artikel 126nd)...

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Niet gepubliceerd

Voorbeeld 5 - Pagina 13

Verbazingscriterium

Punten ten aanzien van strafmotivering

Buiten bewezenverklaring

Niet onherroepelijk

Geen recidive

Boksem en Röttgering 75

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2021:771](#)

Strafzaak van mr H.M.W. Daamen (Maastricht)

Belaging van ex-vriendin

150 uur waarvan 50 voorwaardelijk

Hof houdt bij strafoplegging rekening met uittreksel justitiële documentatie, waaruit blijkt dat verdachte eerder is veroordeeld voor strafbare feiten

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Hoge Raad:

Strafoplegging ontoereikend gemotiveerd

Uittreksel justitiële documentatie bevat slechts veroordeling rechtbank voor onderhavige feit

Weliswaar vermeldt uittreksel ook transactie, maar transactie is geen veroordeling

Vergelijk: artikel 78b Sr

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

Advocaat verdachte over belang:

Verdachte heeft belang bij middel, omdat hof deze omstandigheid in strafverzwarende zin bij strafoplegging heeft betrokken

Advocaat-generaal over belang:

Niet gezegd kan worden dat gebrek in strafmotiveering van ondergeschikt belang is en verdachte daarom geen belang bij middel heeft

VOORBEELDEN UIT EIGEN PRAKTIJK

[ECLI:NL:HR:2018:71](#)

Voorbeeld 6 - Pagina 18

Smartphone

Rechtsontwikkeling

Hof heeft miskend dat doorzoeking smartphone indringender is dan doorzoeking woning

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2020:1216](#)

Herstelbeslissing - Pagina 22

180 dagen waarvan 96 voorwaardelijk
In dictum zou 120 uur taakstraf zijn vergeten

31/05/2018 vonnis

11/09/2018 herstelvonnis

17/09/2018 akte hoger beroep

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Kennelijke verschrijving?

Volgens Hoge Raad wel!

Anders als herstelbeslissing wordt genomen waarop procespartij niet bedacht had hoeven te zijn

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2019:580](#)

Zorgverzekeraar VGZ

Zorginstelling Ciran

Vordering Ciran:

Dwangsom van EUR 50.000 met maximum van
EUR 1.000.000

Beslissing gerechtshof:

Dwangsom van EUR 50.000 met maximum van
EUR 5.000.000

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

EUR 500.000?

Overweging gerechtshof:

Ambtshalve matigen daar dwangsommen voldoende prikkel tot nakoming lijken te hebben

Herstelarrest gerechtshof:

Woorden "ambtshalve matigen" vervangen door woord "vaststellen"

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Hoge Raad:

Gerechtshof buiten bereik artikel 31 Rv getreden

Tegen artikel 31 Rv staat geen rechtsmiddel open

Staat doorbreking rechtsmiddelenverbod toe

Doet zaak zelf af onder vernietiging herstelarrest

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Prejudiciële vragen

Artikel 81a RO

Hoge Raad neemt kennis van door rechtbanken en gerechtshoven gestelde prejudiciële vragen

Van rechtsbescherming naar prejudiciële vragen?

In strafzaken nog niet gezien dan wel mogelijk
In civiele zaken uitgewerkt in artikel 392 Rv

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2020:1526](#)

Prejudiciële vraag gerechtshof

Is zogeheten gebleken onschuld criterium in strijd met onschuldpresumptie in artikel 6 lid 2 EVRM?

Uit enkele feit dat verdachte is vrijgesproken blijkt nog niet van zijn onschuld en ongefundeerdheid verdenking en vervolging

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Vraag is of gebleken onschuld criterium erop neer-
komt dat door strafrechter vrijgesproken verdachte
bij civiele rechter zijn onschuld moet aantonen op
wijze die in strijd komt met onschuldpresumptie

Voor onschuldig gehouden, tenzij

Wie stelt moet bewijzen

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Haagse metselmoorden

Vrijspraak voor medeplegen moord

EUR 20.510 voor voorlopige hechtenis

Artikel 533 Sv

EUR 20.560 voor rechtsbijstand

Artikel 530 Sv

EUR 49.140 aan immateriële schade

Artikel 6:162 BW

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

criterium bruikbaar, maar let op bewoordingen!

Niet is toegestaan te overwegen dat:

- gewezen verdachte feit toch heeft begaan
- toereikend bewijsmateriaal voorhanden was
- bewezenverklaring mogelijk was als wijziging ten-lastelegging had plaatsgevonden
- gewezen verdachte er niet in is geslaagd tegen hem gerezen verdenking te ontzenuwen

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2020:1893](#)

Prejudiciële vraag van Hoge Raad aan HvJEU
Artikel 267 VwEU-Verdrag

Verdrag werking Europese Unie

Verblijf ongewenst vreemdeling (artikel 197 Sr)
Terugkeerrichtlijn (richtlijn 2008/115/EG)

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2019:1635](#)

Prejudiciële vraag van Hoge Raad aan EHRM
Artikel 1 van 16e Protocol EVRM

In schriftuur worden volgende vragen voorgesteld

Is er sprake van schending van artikel 6 EVRM in-
geval zaak met 80a RO wordt afgedaan, terwijl re-
delijke termijn in cassatie is geschonden?

En is dit anders ingeval...

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2017:2789](#)

Verhuur bedrijfsruimte Rotterdam
Groothandel horecabenodigdheden
Waarborgsom EUR 15.900

325 kilogram heroïne

Verhuurder stelt dat bij binnentreden disproportio-
nele schade aan gehuurde is toegebracht

Circa EUR 6.500

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Toewijzing vordering rechtbank

Toewijzing vordering gerechtshof

Cassatie afgewezen

Optreden politie kan onrechtmatig zijn als burger met schade blijft zitten die niet voor rekening van burger behoort te komen

Gelijkheid voor publieke lasten

E galit  devant les charges publiques

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2019:376](#)

Civiele zaak van mr C. Reijntjes (Valkenswaard)

Veroordeeld tot levenslang

In EBI-regime in plaats van GVM-regime

Volgens RSJ in te zwaar regime

11 maanden × EUR 125 = EUR 1.375

Eiser wenst tenminste EUR 25 per dag

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Voor geestelijk letsel niet voldoende dat sprake is van psychisch onbehagen of gekwetst gevoel

Van geestelijk letsel slechts sprake bij psychiatrisch erkend ziektebeeld, waarvoor benadeelde concrete gegevens moet aanvoeren

Op regel bestaat uitzondering bij bijzondere ernst normschending en gevolgen voor benadeelde

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Middel klaagt dat hof heeft miskend dat bij schending artikelen 3, 5 en 6 EVRM moet worden verondersteld dat nadeel is geleden

Advocaat-generaal:

Middel wel terecht voorgesteld

Hoge Raad:

Middel niet terecht voorgesteld

Proceskostenveroordeling EUR 4.900

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2019:793](#)

Overzichtsarrest benadeelde partij

Lesje civiel recht

Shockschade

Affectieschade

Verplaatste schade

Grotendeels immateriële schade

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2021:1127](#)

Portemonnee oude dame wordt gestolen
Gebeld door medewerkster ABN AMRO
Bank bezig met verbetering beveiliging

Oude dame geeft pincode vrij

Schadeopgaveformulier
EUR 1.000 materiële schade
EUR 150 immateriële schade

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Benadeelde voelde zich belazerd en heel dom dat zij pincode had vrijgegeven

Schaamde zich dat dit haar was overkomen en durfde er met niemand over te praten

Vernam later dat portemonnee uit huis was gestolen, terwijl zij in tuin aan werk was

Voelt zich sindsdien niet meer veilig in eigen huis en doet alle deuren goed op slot

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Er is geen vergelijkbare jurisprudentie te vinden

Gezien ernst, fysieke en psychische gevolgen kan immateriële schade op EUR 150 gesteld worden

Op zitting verklaart dame: "wie dit gedaan heeft beseft niet wat is aangericht"

Op vraag voorzitter antwoord dame: "iemand van slachtofferhulp heeft met mij gesproken"

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Rechtbank en hof:

Gestelde immateriële schade komt billijk voor, getoet op ernst bewezenverklaarde feiten en onderbouwing van vordering op zitting

Cassatiemiddel:

Ontoereikende motivering, daar niet blijkt op welke gronden sprake is van aantasting in persoon op andere wijze (artikel 6:106 sub b BW)

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Hoge Raad:

Motivering dat vergoeding van gestelde immateriële schade billijk voorkomt volstaat niet

Vastgesteld had moeten worden aard en ernst normschending en gevolgen voor benadeelde

Hernieuwde behandeling levert onevenredige belasting van strafgeding op

Volgt verlaging met EUR 150

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

[ECLI:NL:HR:2019:1465](#)

Inbraak woning te Brielle

Horloges, kettingen en geldbedrag

Niet-ontvankelijkheid materiële schade, ondanks
taxatielijst van sieraden door juwelier

Toekenning 3 × EUR 275 aan immateriële schade,
voor moeder, vader en zoon

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Sieraden op taxatielijst komen slechts ten dele overeen met weggenomen sieraden

Beeldmateriaal ter vergelijking ontbreekt

Niet duidelijk wat met verzekeringswaarde wordt bedoeld (aanschafwaarde of vervangingswaarde)

Onevenredige belasting strafgeding

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Forse inbreuk op privacy en gevoel veiligheid
Schok bij aanblik overhoopgehaald huis
Anderhalve week moeten opruimen

Familie van agrariërs
Van generatie op generatie doorgegeven
Tastbare schakel naar verleden doorbroken

Moeder had last van hoge bloeddruk en hartkloppingen door gebeuren (wat weer zorgen opleverde bij vader en zoon)

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Hoge Raad:

Aard en ernst normschending en gevolgen daarvan kunnen meebrengen dat sprake is van aantasting in persoon (artikel 6:106 sub b BW)

Oordeel dat sprake is van aantasting in persoon moet daarbij worden gemotiveerd aan hand van door benadeelde aangedragen gegevens

Enkele verwijzing naar billijkheid volstaat niet

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Omstandigheid dat verdediging schade niet weerspreekt dan wel zich refereert aan oordeel rechter volstaat evenmin

Vordering immateriële schade die geen rechtsgrond vindt in wet kan niet worden toegewezen

Oordeel dat nadelige gevolgen zo voor hand liggen dat die mogen worden aangenomen geeft blijk van onjuiste rechtsopvatting

STRAFRECHT ONTMOET CIVIEL RECHT

Gevolgen inbraak kan aantasting in persoon opleveren, maar daarvoor is vereist dat vaststelling van die gevolgen wordt gedaan

Enkel verlies voorwerp levert nog geen aantasting in persoon op

Omstandigheid dat voorwerp emotionele waarde had volstaat evenmin

Volgt terugverwijzing

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Jaarlijks 10 punten

Cassatieschriftuur aan hand van checklist?

Mag rechtsmiddel tot hogere straf leiden?

Iets over uitleg overeenkomsten in cassatie?

Iets over gezichtspunten in cassatie?

Feitelijk leidinggeven, medeplegen en witwassen

Haviltex, Kelderluik en Kleuterschool Babbel

CURSUS CASSATIETECHNIEK

Vergeet niet te tekenen voor vertrek

Evaluatie graag in brievenbakje

Bewijs van deelname per mail

Factuur per mail